

Översättning av Clinical Frailty Scale (CFS) till svenska – historik, process, validitet, reliabilitet och utfall

- 2009 översattes CFS-7 (Rockwood 2005) till svenska enligt ISPOR-inspirerad metodik (Wild 2005) (Linköpings universitet 090917).

Tre av varandra oberoende översättningar gjordes till svenska via de två auktoriserade översättningsfirmorna ProperEnglish och Space360 samt projektansvarig (forward translation).

På basen av de resulterande tre versionerna togs en konsensusversion på svenska fram via en referens/-fokusgrupp bestående av en läkare, en sjuksköterska, en sjukgymnast och en arbetsterapeut (reconciliation).

Konsensusversionen översattes tillbaka till engelska av ytterligare en auktoriserad översättare (back translation).

Den sistnämnda engelska versionen jämfördes med den ursprungliga versionen och skillnader beskrevs och utvärderades av referensgruppen (back translation review; harmonization)

Den resulterande svenska översättningsversionen testades först på ett mindre antal äldre patienter, sedan inom ramen för ett reliabilitetstest inbegripande 30 patienter; detta med fokus på förståelse, begriplighet, samstämmighet i bedömningarna (cognitive debriefing; review of cognitive debriefing results and finalization)

Korrekturläsning med avseende på grammatiska och andra tänkbara fel samt översiktlig dokumentation av processen (proofreading; final report)

- Ett reliabilitetstest utfördes i september 2009. Detta inbegrep inbördes oberoende bedömningar av 30 patienter utförda av sjuksköterskor. Testet påvisade en mycket god överensstämmelse mellan de olika bedömarnas skattningar. ("An intraclass correlation test (Shrout 1979) showed that the interrater reliability regarding the study nurses' judgment of frailty was very good at the individual level (intraclass correlation 2-way random consistency [30 cases, 4 raters], single measure: 0.97; 95% confidence interval [CI], 0.94–0.98%). An intraclass correlation coefficient of >0.75 has been defined previously as indicating a good degree of agreement between the raters (Burdock (1963))" (Ekerstad 2011))
- Den resulterande översättningen inklusive en översiktlig metodbeskrivning för översättningen återfinns i flera publikationer (Ekerstad 2011; Linköpings universitet 2011; SBU 2013).

- Den svenska versionen har tillämpats i en svensk kontext på svenska äldre patienter inom ramen för flera delstudier inom ett kliniskt forskningsprojekt (FINE 75+). Utfall vid tillämpning av den svenska versionen av skalan med avseende på prognos harmonierade med tidigare redovisade utfall vid användning av den engelska ursprungsversionen (Ekerstad 2011; Ekerstad 2014). Det förelåg ett dos-responsförhållande mellan grad av skörhet och prognos.
- Den till svenska översatta version av CFS-7 har sedermera antagits och anslagits av instrumentägaren (Kenneth Rockwood, Dalhousie university, Canada). Detta sedan en ingående beskrivning av översättningsproceduren hade skett.
- 2017 bad instrumentägaren om en översättning av CFS-9 enligt samma metodik som för CFS-7.
- En översättning av CFS-9 till svenska gjordes i mars 2017 (Trollhättan 170330) i nära samarbete med Linköpings universitet.

Samma ISPOR-inspirerade metodik tillämpades som 2009, se beskrivning ovan. Utöver de auktoriserade översättningsfirmorna ProperEnglish och Space360 deltog även översättaren Jeanette Klieger i processen.

Även denna gång deltog en referens-/fokusgrupp bestående av en läkare, en sjuksköterska, en sjukgymnast och en arbetsterapeut.

Referensgruppen var konstruerad för att kunna tillgodose rimliga krav på klinisk och vetenskaplig kompetens inom området sköra äldre. Läkaren har mångårig erfarenhet av bedömning av sköra äldre patienter och innehar en docentur vid Linköpings universitet samt deltog bl.a. som sakkunnig för Socialstyrelsen räkning för framtagning av metodstöd beträffande sköra äldre i riktlinjer (Socialstyrelsen 2013); sjukgymnasten är doktorand och kommer att disputeras våren 2020 med inriktning sköra äldre; sjuksköterskan och arbetsterapeuten har mångårig klinisk erfarenhet av arbete med sköra äldre på en äldrevårdsavdelning och ingår dessutom som medarbetare i en större studie avseende dessa patienter.

- Översättningen till svenska av CFS-9 (Trollhättan 170330) antogs och anslogs av instrumentägaren (mail 170519)
- Tillåtelse att använda den svenska översättningen av CFS inom ramen för en pilotstudie i RIKS-HIA registret har givits av instrumentägaren (signerad *Permission form* skickad via mail) till RIKS-HIAs företrädare.
- Inom ramen för denna pilotstudie med början november 2017 har fram till december 2019 omkring 5000 patienter registrerats och bedömts avseende grad av skörhet. Utfall vid tillämpning av den svenska versionen av CFS-9 med avseende på prognos harmonierade, även i detta fall, med tidigare redovisade utfall vid användning av den

engelska ursprungsversionen. Det förelåg en tydlig association mellan grad av skörhet och prognos.

- Tillåtelse att använda den svenska översättningen av CFS inom ramen för en definitiv studie med beräknad datainsamling 200101-231231 från RIKS-HIA registret har givits av instrumentägaren (signerad *Permission form* skickad via mail 190627) till RIKS-HIAs företrädare.
- Den svenska översättningen och versionen av CFS-9 har även diskuterats med experter inom området geriatrik.
- Sammantaget bedöms att validitet (innehållsvaliditet, kriterievaliditet (delvis), begreppsvaliditet, pragmatisk validitet) (American Educational Research Association 1999) och reliabilitet (inter-rater reliability) med avseende på den svenska översättningen av CFS på ett rimligt sätt ha värderats. Därtill överensstämmer utfall av mätning via den svenska versionen rimligt väl med utfall via den engelska versionen. Instrumentägaren har, efter beskrivning av hur översättningsprocessen ägde rum, antagit och anslagit den svenska versionen av CFS, samt givit tillåtelse för användning på angivet sätt.
- Referenser:

American Educational Research Association, Psychological Association, & National Council on Measurement in Education. (1999). Standards for Educational and Psychological Testing. Washington, DC: American Educational Research Association 1999.

Burdock EI, Fleiss JL, Hardesty AS. A new view of interobserver agreement. *Personnel Psychol.* 1963;16:373–384.

Ekerstad N, Swahn E, Janzon M, Alfredsson J, Löfmark R, Lindenberger M, Carlsson P. Frailty Is Independently Associated With Short-Term Outcomes for Elderly Patients With Non-ST-Segment Elevation Myocardial Infarction. *Circulation*, 2011;124:2397-2404.

Ekerstad N, Swahn E, Janzon M, Alfredsson J, Löfmark R, Lindenberger M, Andersson D, Carlsson P. Frailty is independently associated with 1-year mortality for elderly patients with non-ST-segment elevation myocardial infarction. *European Journal of Preventive Cardiology*, 2014;21:1216-1224.

Linköping university. Ekerstad N. Micro Level Priority Setting for Elderly Patients with Acute Cardiovascular Disease and Complex Needs: Practice What We Preach or Preach What We Practice? (doctoral thesis). Linköping 2011.

Rockwood K, Song X, MacKnight C, Bergman H, Hogan DB, McDowell I, Mitnitski A. A global clinical measure of fitness and frailty in elderly people. CMAJ 2005;173: 489-495.

SBU. Omhändertagande av äldre som inkommer akut till sjukhus – med fokus på sköra äldre. Stockholm: Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU); 2013. SBU-rapport nr 221. ISBN 978-91-85413-62-1.

Shrout PE, Fleiss JL. Intraclass correlations: uses in assessing rater reliability. Psychol Bull. 1979;86:420–428.

Socialstyrelsen. Mest sjuka äldre och nationella riktlinjer. Hur riktlinjerna kan anpassas till mest sjuka äldres särskilda förutsättningar och behov. Socialstyrelsen. Rapport 2013.

Wild D, Grove A, Martin M, et al. Principles of Good Practice for the Translation and Cultural Adaptation Process for Patient-Reported Outcomes (PRO) Measures: report of the ISPOR Task Force for Translation and Cultural Adaptation. Value in health : the journal of the International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research 2005; 8(2): 94-104.

Niklas Ekerstad, docent Linköpings universitet; specialist i internmedicin och kardiologi